

Charlotte Andersen

Emne: VS: Beslutningstema for Tude Ådal
Vedhæftede filer: UFV Tude å gennem Vejerne 180805.doc; DTU Aqua notat til Slagelse Kommune 25_november_2015.pdf

Fra: Kurt Jørgensen [kurthsf@post.tele.dk]

Sendt: 5. august 2018 23:32

Til: Anne Bjergvang; Pernille Frandsen (Byråd); Steen Albert Olsen (Byråd); Knud Vincents (Byråd); Jørgen Grüner

Emne: Beslutningstema for Tude Ådal

Til Miljø, Plan og Landdistriktsudvalgets medlemmer!

Danmarks Sportsfiskerforbund og Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 tillader os hermed, at fremsende nedenstående bemærkninger og forslag til udvalgets dagsorden, punkt nr. 22 og beslutningstema for Tude Ådal tirsdag den 7. august 2018.

Med venlig hilsen

UDSÆTNINGSFORENINGEN VESTSJÆLLAND 95

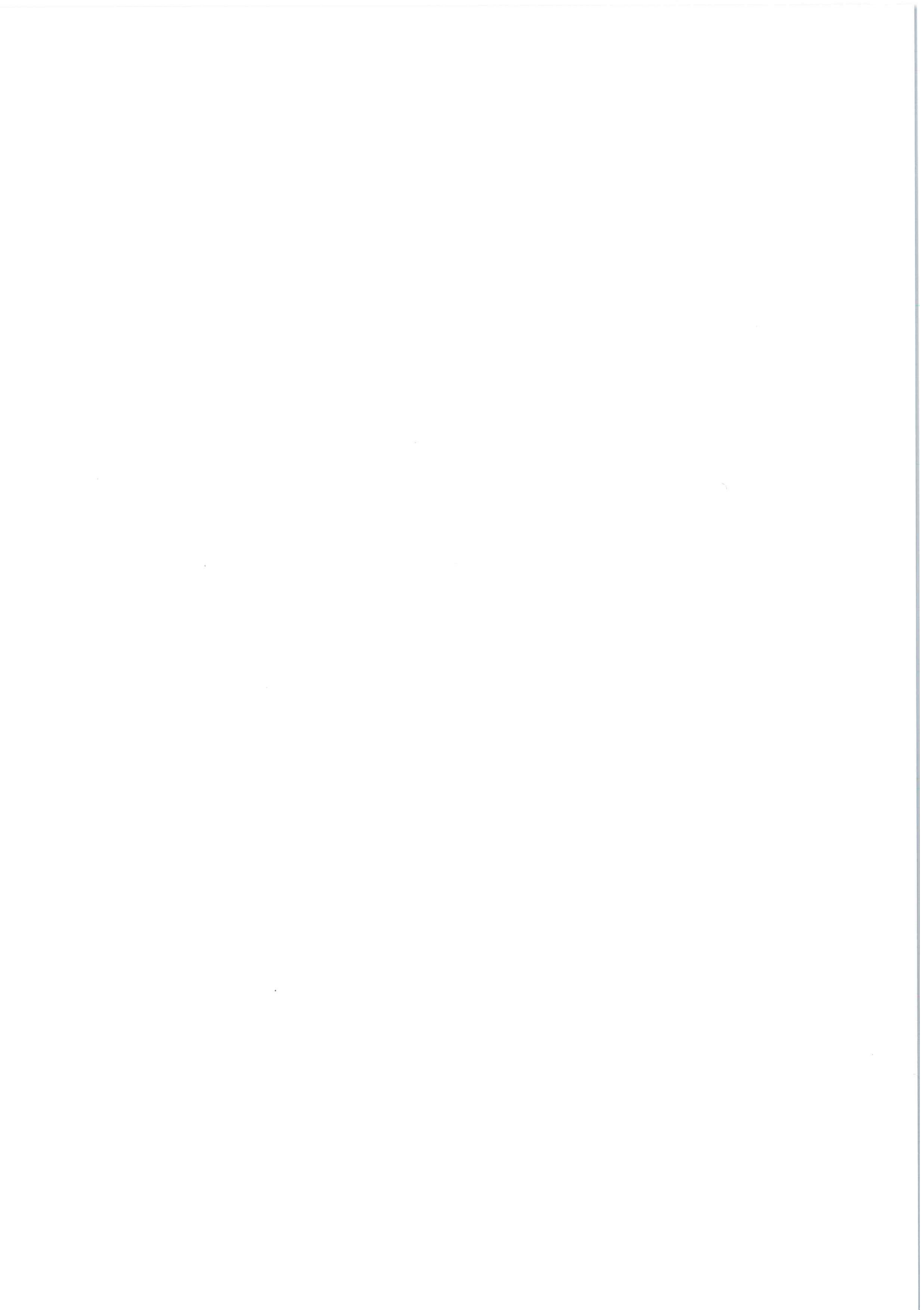
V/ Formand Kurt Jørgensen

Bødkervænget 5, Sæby

4270 Høng

Tlf. 20898182

kj@ufv95.dk

Slagelse Kommune

Miljø, Plan og Landdistriktudvalget
Dahlsvej 3
4220 Korsør
teknik@slagelse.dk

Slagelse den 5. august 2018

VEDRØRENDE

- Tude Å gennem Vejlerne projektet.

Til Miljø, Plan og Landdistriktudvalgets medlemmer

- Anne Bjergvang, Pernille Frandsen, Steen Olsen, Knud Vincents og Jørgen Grüner.

Danmarks Sportsfiskerforbund og Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 tillader os hermed, at fremsende nedenstående bemærkninger og forslag til udvalgets dagsorden, punkt nr. 22 og beslutningstema for Tude Ådal tirsdag den 7. august 2018.

Indledningsvis vil vi gerne endnu engang understrege at, vi alle grundlæggende er store tilhængere af projektet, da dette på rigtig mange parametre vil forbedre de generelle forhold for naturen ved vådlægning af engene og genskabelsen af St. Vejlerne. Blandt andet søområdet som vil kunne bidrage til opfyldelse af Statens vandplaner om fjernelse af mange tons kvælstof årligt, som er en forudsætning for projektets gennemførelse.

Andre synergieffekter så som forbedret afvanding er sekundære og optioner og gevinster.

Når dette er nævnt konstatere vi i sagsfremstillingen, at al kompetence og hele datagrundlaget omkring ørreder er tal tilvejebragt fra DTU's materialer hvor DTU hele tiden **og fortsat** har vurderet tabet af smolt til mindst 25 procent. Som dokumentation vedhæfter vi rapporten.

Dette faktum ignorerede Niras fuldstændigt og henviser til forkerte vurderinger på 12 procent. Samtidig ignorerer Niras også fuldstændigt, at reproduktionen allerede er reduceret til kun 12 procent.

Niras anvender undersøgelsen af **natursmolt**, og skriver at tabet vil være ca. 180 stk., men der udsættes pt. 28.300 stk. ½ års fisk pr. år i hele systemet ifg. Udsætningsplanen. Dette sker fordi de fysiske forhold og vandløbets vedligehold ikke producerer den mængde fisk som det burde. Det er i dag nødvendigt, med disse udsætninger, der kommer ved et frivilligt arbejde af U.F.V. 95 for at øge ørredbestanden i Tude å. Udsætningsfiskene er avl fra moderfisk opfanget i Tude å.

Hvis Slagelse Kommune ønsker at der skal ske forbedringer i effekten af restaureringsprojekter og udsætningerne så skal vedligeholdelsen ændres, da det er vigtigt at ørredsmolten ikke går til på vej mod havet.

Vi finder på dette grundlag at de data Niras anvender forkerte og dermed er konklusionen misvisende.

Det er ikke rigtigt at U.F.V. 95- forslaget betyder stillestående vand i omløber, da forslaget netop anbefaler at en del af vander fortsat føres gennem dette løb.

Det er også forkert at U.F.V. 95 forslaget mangler akkumulatoreffekten, det sikres netop med overløbet.

Det er også forkert at eksisterende miljømål er truet. Det nye omløb eksisterer jo ikke idag og er derfor af denne årsag ikke målsat, så der findes ikke miljømål der kan bringes i spil som påstået.

U.F.V. 95 forsøger ved mange frivillige timer, løbende at få gennemført de indsatser som skal til for at sikre målopfyldelse af kommunens vandløb. Det er ikke økonomiske årsager der begrænser implementering af disse indsatser, men manglende tilladelse fra lodsejere.

Vi opfatter derfor anvendelse af halvanden million kroner til restaurering som urealistisk og uvirkeligt og i øvrigt slet ikke beskrevet hvordan og hvornår..

Vi konstaterer samtidig at kommunens egen evne til at udbedre skader på eksisterende indsatser, er meget træg og mangler operativ handling.

Slagelse kommune har i dag kun ET vandløb med fuld målopfyldelse. Der mangler målopfyldelse i de øvrige ca. 30 vandløbs segment der er målsatte i Statens vandplaner og det kan det aktuelle projekt og det afledte scenarie 3 på ingen måde sikre.

Desuden mener vi ikke at man på den måde kan blande tingene. Tude å projektet reducerer det oprindelige potentiale, og tro at der kan kompenseres med restaureringer giver ingen mening for der skal være målopfyldelse i samtlige målsatte vandløb – også i Slagelse kommune. Endelig må der ikke ske forringelser og dette er Slagelse kommune allerede forpligtiget til.

Ved gennemgang af bilaget om kvælstof konstatere vi at Niras fortsat ikke har styr på forholdet mellem kvælstofomsætning og temperatur. Kvælstofvurderingen er forsat forkert, da der ikke kompenseres for ændringer af oversvømmelserne på de opstrøms beliggende enge, hvor der faktisk sker en bedre dræning. Vi så gerne tilsendt en kopi af selve beregningen da den mangler. Eventuelt som aktindsigts sag.

Vi ser på ingen måde at Slagelse kommune har redegjort for muligheden for målopfyldelse i forhold til statens vandplaner, som det er krævet af klagenævnet i den hjemviste klagesag vedrørende Tude Å-projektet.

Der findes ikke et råderum til at kunne reducere ørredsmolten med hverken 12 eller 25 procent.

Til sidst vil vi tilkendegive, at det har været skuffende, at vi som mangeårige aktive og hjælpsomme medspillere i miljø-sager - incl Tude Å – senest ved møde 30. maj 2018 - ikke er blevet inviteret til en gennemgang af arbejdet, det ville have gjort processen langt mere positiv og operativ. Vi forstår ganske enkelt ikke hvorfor centerchef Flemming Kortsen og udvalgsformand Jørgen Grüner ikke har indbudt DTU og U.F.V. 95 før udvalgsbehandlingen.

Så på det foreliggende grundlag og efter drøftelse med vores nationale netværk - er det vanskeligt at se hvordan Slagelse Kommune skal undgå en ny klagesag til skade for den ønskede proces.

Sammenfattende er det vores indstilling til udvalget tirsdag den 7. august 2018, at i principielt fastholder, at etablere projektet som planlagt. Men samtidig også beslutter, at indbyde os til et møde hurtigst muligt samt at lade administrationen sammen med landets største ekspertise DTU AQUA - indstille en løsning der tager hensyn til smolttabet.

Med venlig hilsen
På vegne af Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 Havørreden
Per Christensen

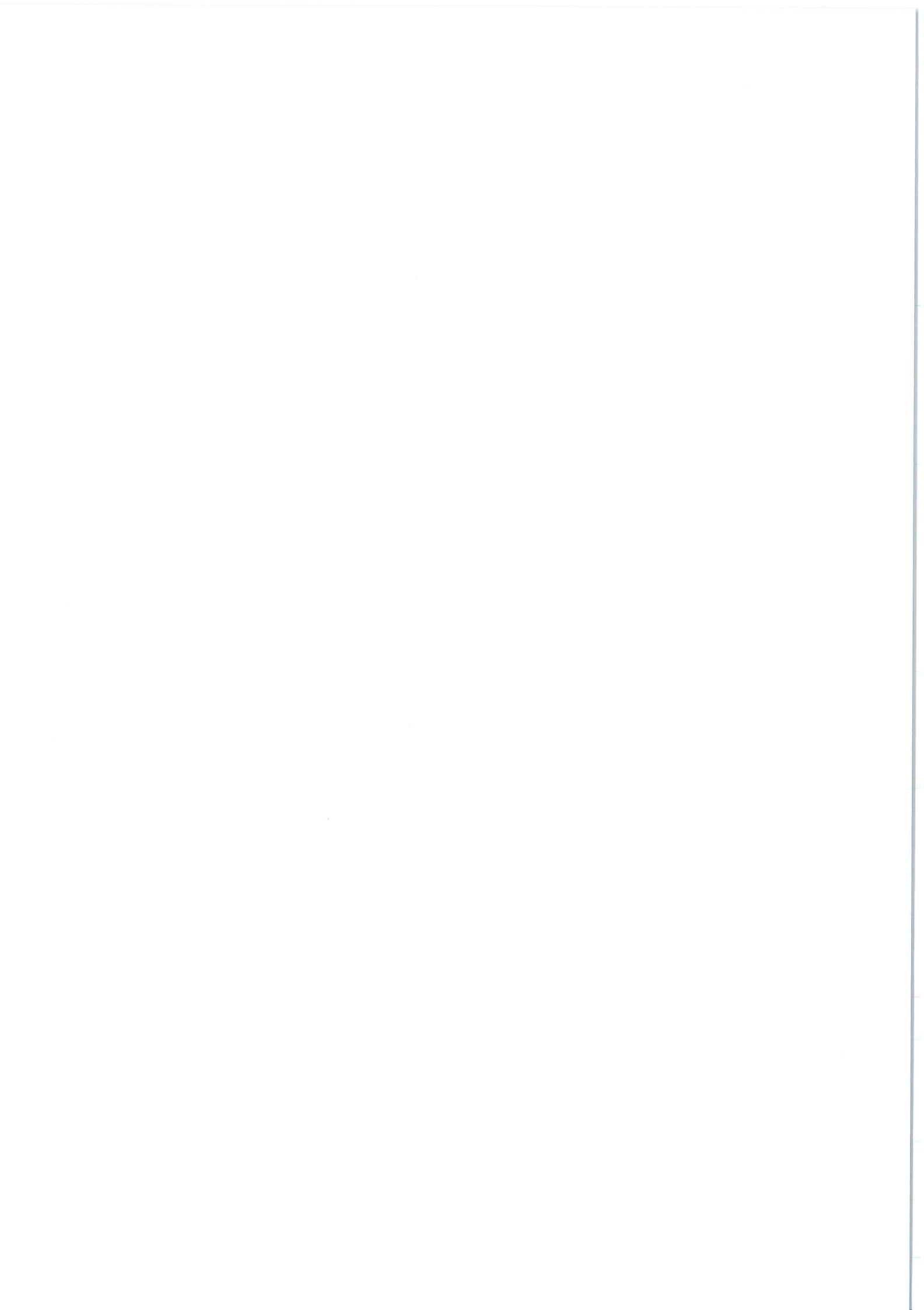

Per Christensen | Vardevej 8, 4200 Slagelse | Denmark | ☎ 0045 60315310 | Mail; pc2@it.dk / pch2it@gmail.com

Udsætningsforeningen Vestsjælland 95 Havørreden
V/ Formand Kurt Jørgensen

Kurt Jørgensen | Bødkervænget 5, Sæby, 4270 Høng | Denmark | Mobile 0045 20898182 | Mail kurthsf@post.tele.dk

NOTAT

Til Slagelse Kommune

Vedr. DTU Aquas vurdering af
"Alternativt forslag fra UFV95 om genopretning af Tude Ådal"
samt

DTU Aquas bemærkninger til det projektmateriale, der er i høring frem
til 4. januar 2016.

Fra Jan Nielsen og Anders Koed

25. november 2015

Sammendrag

I forbindelse med Slagelse Kommunes byrådsbeslutning om at godkende Tude Ådal projektet har Slagelse Kommune den 16. november 2015 fremsendt et forslag til DTU Aqua fra UFV95, dateret 23. august 2015.

Forslaget handler om, at man kun lader en mindre del af vandstrømmen løbe ind i Vejlerne. Kommunen anmoder DTU Aqua om at validere og kommentere forslaget, specielt ift. smoltoverlevelsen.

DTU Aqua vurderer, at UFV95's forslag vil kunne sikre et vådområde med den hidtil planlagte udstrækning og overordnede forløb, uden at det vil gå ud over ørredbestandene i Tude Å-systemet, som er i tilbagegang. Set ud fra en fiskebiologisk vurdering kan vi derfor anbefale det alternative forslag, som overordnet følger et tidligere forslag fra DTU Aqua i 2013, 2014 og 2015. Vi uddyber dette i det følgende.

Vi skal desuden anmode om, at kommunen inddrager andre relevante kommentarer, vi har i dette notat til projektmaterialet, herunder det materiale, kommunen har sendt i offentlig høring den 2. november 2015.

Der er en række fejlciteringer af DTU Aqua i forhold vores tidligere fremsendte skriftlige materiale og de faktuelle forhold (er gennemgået neden for). DTU Aqua skal henstille til at dette korrigeres.

1. DTU Aquas tidligere forslag

Vi har tidligere gjort opmærksom på, at kommunens forslag ikke, som man kunne få en opfattelse af, vil genskabe de naturlige forhold i projektområdet ved Tude Å, idet vandstanden styres med sluser. Det er væsentligt i forhold til de vandrende fisk. Vi har bl.a. beskrevet dette i en mail til Slagelse Kommune den 2. maj 2013:

- *"Det kunne umiddelbart lyde som en god ide at genskabe det oprindelige løb og naturlige forhold - men pga. slusedrift og en unaturligt høj vandstand i området før udløbet i Storebælt vil det ikke genskabe de naturlige forhold, hvis Tude Å bliver ledt ind i den oprindelige vandløbs-*

slynge. Vandstand, vandtemperatur, vandhastighed m.m. i åen/vådområdet vil derfor afvige fra de naturlige forhold uden slusedrift, hvilket giver risiko for forsinkelser og tab af vandrefisk, herunder udvandrende ørredsmolt".

Vi har flere gange, herunder i vores høringsvar til Slagelse Kommune den 27. november 2014, foreslået en løsning, hvor man kun leder en del af vandet ind i projektområdet:

- *"I forhold til at bevare gode forhold for vandrefisken, foreslår DTU Aqua, som nævnt på et møde i juni 2013, at man overvejer at bevare det nuværende åudløb som i dag. Hvis man ønsker et vådområde-projekt og samtidig vil tage hensyn til vandrefisken, kan man evt. lede en mindre del af vandet ned til et nyt vådområdeprojekt gennem Sortesvælg og via Bækkerenden samtidig med, at vandindtaget udformes, så vandrefisk ikke ledes med vandet ind i vådområdet. Herved kan man bevare den nuværende mulighed for passage af vandrefisk til og fra Kattegat gennem de ca. 350 m vandløb og samtidig få mange af de andre naturmæssige fordele af et nyt vådområde".*

Vi gentog ideen på et møde den 27. maj 2015 med Thomas Hilkjær, Slagelse Kommune, samt rådgiverne Anne Steensen Blicher, Orbicon, og Jens Peter Müller, Fiskeøkologisk Institut. Vi henviste her til, at en løsning med indtagelse af en delvandmængde er gennemført i Vejle Ådal ved Knabberup og Kongens Kær uden tab af smolt (se beskrivelser og videofilm [her](#)). Men kommunen ønskede at drøfte forslaget, hvor alt vandet fra Tude Å skal ledes ind i det nye område.

Det blev herefter drøftet, hvordan man kan tilrette det projekt, der var i høring i 2014. Projektet blev tilrettet med smoltgitre etc., hvilket forventes at reducere smoltdødeligheden. Men DTU Aqua forventer fortsat en øget dødelighed i størrelsesordenen ca. 25 % i forhold til den nuværende situation. DTU Aqua har fremsendt vurderingen skriftligt i mail og notat til kommunen den 17. august 2015, men den øgede dødelighed fremgår ikke af det materiale, der nu er i høring.

2. Vurdering af UFT95s forslag

Vi har for overskuelighedens skyld medtaget et uddrag af UFV95's forslag i boks 1. Dette forslag er på mange måder i tråd med det forslag, DTU Aqua har fremsat flere gange siden 2013 og som er beskrevet i afsnit 1 oven for.

DTU Aqua vurderer, at en løsning, hvor det meste af vandet og dermed stort set alle smolt fra Tude Å ledes ud gennem det nuværende forløb vil være bedre for smoltene og ørredbestanden i Tude Å-systemet end det hidtil planlagte projekt. Den tilretning af projektet med smoltgitre m.m., der skete efter mødet d. 27. maj 2015, vurderes fortsat at medføre et øget smolttab, idet alle smolt bliver ledt med vandet ind i vådområdet. Desuden vurderer DTU Aqua, at projektet kan påvirke bestandene af andre vandrende arter negativt, fx flodlampret.

I forhold til vandrefisken og lampretter, kan DTU Aqua anbefale forslaget fra UFV95 af 23. august 2015, i stedet for det nuværende forslag. Hvis UFV95 forslaget gennemføres, kan kommunen skabe et vådområde med den ønskede udstrækning og overordnede forløb, uden at det vil gå ud over vandrende arter, herunder ørredbestanden, i Tude Å-systemet.

Boks 1

Uddrag af forslag vedr. Tude Å projektet fra UFV95, dateret 23. august 2015

Et forslag er at lade det nuværende løb med den eksisterende sluse bevare og supplere dette med et **overløb** til det "nye" sydgående løb og Store Vejlen med den nye sluse.

Altså kombinere det eksisterende med det nye projekt således, at der kommer til at løbe vand ind i det nye projektområde, når der er større problemer med at få vandet ud i Storebælt (højvande kombineret med stor vandføring). Mængden af vand, der tilføres det nye vådlagte område kan om ønsket reguleres, hvis overløbet gøres justerbart eller V formet. "Indtaget" til det nye vådområde skal også udformes således, at ørredsmolten i videst muligt omfang "guides" forbi – som det er sket i Vejle Å.

Forslaget vil løse de 3 problemer, som det nuværende projekt har:

1. Indeholder pr. automatik en plan "B", hvis afvandingsforholdene i projektet skulle blive forringet og føre til højere vandstande i åen.
2. Begrænser tabet af ørredsmolt til det autentiske og naturligt niveau.
3. Tillader et autentisk tilbageløb af saltvand i Tude å's nedre løb ved lav vandføring i Tude å (højvande i Storebælt), der vil holde geddebestanden og grøden på et naturligt niveau, samt begrænser parasitter på de våde enge.

Samtidig fastholdes projekts nuværende formål:

- Sikre at projektet kan omsætte den ønskede mængde kvælstof, jfr. Statens Vandplaner.
- Sikre at det planlagte vådområde herunder St. Vejlerne – fortsat vil opnå samme biologiske forhold, som i det nuværende projekt.
- Sikre at genslyngningen af Tude å kan ske.
- Bevarer både klubbens muligheder.
- Sikre mod klimapåvirkninger på samme måde, som det foreliggende projekt.

3. DTU Aquas bemærkninger til projektmaterialet

DTU Aqua har en række andre bemærkninger til kommunens projektmateriale, som vi vurderer relevante at overveje inden valg af løsningsforslag:

3.1 Brochuren "Genopretning af Tude Ådal"

Set i forhold til vores tidligere fremsendte skrivelser om ørredbestanden og det planlagte projekt i Tude Å-systemet er vi uenige i en formulering i kommunens brochure "Genopretning af Tude Ådal" [Link](#), hvor der bl.a. står:

- "Tude Å er hovedfærdselsåre for en stor del af den sjællandske havørredbestand. De benytter vandløbet på vandring til og fra gydepladserne i hele Tude Å systemet. Slagelse Kommune er forpligtiget til at sikre en god økologisk tilstand i vores vandløb (jf. Vandrammedirektivet). Denne forpligtigelse kan ligeledes løftes via dette projekt".

DTU Aqua er ikke enig i den sidste sætning "Denne forpligtigelse kan ligeledes løftes via dette projekt". Vådområdeprojektet vil reducere udledningen af næringsstoffer til havet - men samtidig vil effekterne af det hidtil planlagte projekt på ørredbestanden i vandløbene, kun være negative.

3.2 Høringsmaterialet, udsendt 2. november 2015

Kommunen har den 2. november 2015 sendt en del materiale i høring frem til 4. januar 2015. Vi går ud fra, at der menes 4. januar 2016, og skal hermed fremsende følgende bemærkninger, som bedes inddraget i høringsmaterialet og vurderingen af forslaget fra UFV95:

3.2.1 Selve "ansøgningen"

Det nævnes i ansøgningen, at DTU Aqua har undersøgt ørredbestanden i Tude Å-systemet, og at der er sket en positiv udvikling i udbredelsen af ørred. Det er ikke korrekt, idet flere undersøgelser, både DTU Aquas og kommunens egne, udført af LimnoConsult, har påvist en klar nedgang i ørredbestanden. DTU Aqua har tidligere påtalt dette i vores høringssvar af den 27. november 2014.

DTU Aqua har i mail og notat til kommunen den 17. august 2015 bl.a. vurderet, at

- Der er stor sandsynlighed for en øget geddebestand i den nedre del af Tude Å.
- den øgede smoltdødelighed i det planlagte vådområde (med de beskrevne afværgeforanstaltninger) vil være i størrelsesordenen 25 %, set i forhold til de nuværende forhold.

Dette er *ikke* omtalt i ansøgningen, hvor der står:

- bestanden af gedder vil være lille, og prædation fra rovfisk derfor må forventes at være beskeden.
- Negativ påvirkning af ørredsmoltens overlevelsespotentiale forhindres ligeledes ved en række afværgeforanstaltninger.
- Da der ikke foreligger erfaringer fra lignende forhold kan den samlede dødelighed for ørredsmolt gennem projektområdet ikke vurderes, men dødeligheden skønnes at være forholdsvis begrænset.

3.2.2 Notatet "Supplerende oplysninger omkring vandløbsdige og smolthegn"

Det nævnes bl.a., at DTU Aqua konkluderer

- *"De afværgeforanstaltninger, der herefter er beskrevet i juli 2015 (hjerteklap, diger med smolthegn samt lodrette "brevsprækker" i højvandslukket) må formodes at reducere dødeligheden betydeligt i forhold til forslaget af november 2014."*

Dette citat stammer fra DTU Aquas mail til kommunen den 17. august 2015. Det er korrekt citeret, men taget ud af en sammenhæng. Smoltdødeligheden må formodes at blive reduceret betydeligt, men DTU Aqua har samtidig vurderet, at det planlagte projekt efter tilretning med smoltgitre etc. vil medføre en øget smoltdødelighed på ca. 25 % i forhold til den nuværende situation

DTU Aquas vurdering af en øget smoltdødelighed på 25 % er således ikke nævnt, hverken i ansøgningen eller i notatet "Supplerende oplysninger omkring vandløbsdige og smolthegn".

3. Konklusion

I forhold til at skabe gode forhold for vandrefisk og lampretter kan DTU Aqua anbefale, at der arbejdes videre med det alternative forslag fra UFV95 om genopretning af Tude Ådal. Dette forslag forventes ikke at påvirke ørredbestanden i Tude Å negativt og følger i øvrigt i store træk et tidligere forslag fra DTU Aqua.